

Inhoud

Inleiding	7
Hoe word je forensisch arts?	10
De plaats delict	16
De doden spreken	25
Levende dode	27
Moordnares, of bijna	37
Hallo, papa?	48
Spontane ontbranding en andere vormen van ontbinding	66
Vliegen en een skelet	75
Een overvloed aan skeletten	82
Een prachtige mummie	93
Dood op de boerderij	105
De man die wilde sterven	112
De niet-gehangen gehangene	125
De inzethaard	138
Over kogels en de wil om te sterven	152
De vork in de keel	166
Basic Instinct	175
De hand aan de strop	191

Te veel praten	201
Het complot van de vrouwen	211
De zwetende dode vrouw en andere verdrinkenen	229
Verhalen uit het hof van assisen	237
Epiloog	251
‘Hoe kunt u dit werk doen, dokter?’	253

Inleiding

Het boek dat je in handen hebt, is ontstaan uit mijn wens om het dagelijkse leven te beschrijven van een forensisch patholoog, een beroep dat ik al meer dan dertig jaar uitoefen. Hoewel deze functie van cruciaal belang is, blijft die grotendeels onbekend bij het grote publiek – afgezien van de vaak weinig realistische weergaven ervan in tv-series en detectives. Het was voor mij belangrijk om een aantal waarheden aan het licht te brengen en de mythen en legenden rond dit beroep te ontcrachten door je mee te nemen naar enkele plaatsen delict en plekken waar ongevallen hebben plaatsgevonden.

Toch heb ik ervoor gekozen om niet te schrijven over de meest spraakmakende gebeurtenissen uit mijn carrière in Luik – mijn werkterrein beslaat namelijk vooral de Belgische provincies Luik en Luxemburg.

Zo zal ik het niet hebben over de ramp in Stavelot in 1998, toen een vrachtwagen een steile straat afreed en explodeerde in het historische hart van de stad. Of over de zaak van Stacy en Nathalie, de twee kleine meisjes die in 2006 in de Luikse wijk Saint-Léonard werden ontvoerd en vermoord. Of over de tragedie aan de Rue Léopold in

Luik, waar in 2010 veertien mensen omkwamen bij een explosie en de daarop volgende brand en de instorting van twee gebouwen. Of over de schietpartij op de Place Saint-Lambert, waar in 2011 een zekere Nordine Amrani het vuur opende op de menigte en vele voorbijgangers verwondde of doodde, inclusief scholieren. Of over de aanvallen op de Boulevard d'Avroy in 2018, toen Benjamin Herman twee politieagentes en een jongeman doodde voordat hij door de politie werd neergeschoten. Daarover zeg ik hier niets, omdat deze zaken nog steeds diep gegrift staan in het geheugen van ons allen, en vooral van de familieleden van de slachtoffers.

Nee, ik kies ervoor om jou de dagelijkse realiteit van de forensische geneeskunde te tonen, want het zijn deze verhalen die ons werk als experts laten zien – niet alleen door de soorten dossiers, maar ook door de ontdekkingen die we doen in dienst van zowel de gerechtigheid als de wetenschap. Het is mijn bedoeling om, met alle respect en de nodige afstand, verhalen te delen over de meest creatieve zelfmoorden, de moorden die als ongevallen waren vermomd, de verhitte debatten in het hof van assisen (de Belgische rechtbank) en enkele bijzondere soorten ongelukken.

Ik heb ook besloten deze verhalen niet op een sentimentele toon te benaderen: de dood is niet tragisch voor de persoon die sterft, en ook niet voor iemand die er beroepsmatig mee bezig is. Iedereen die ik onderzoek beschouw ik in eerste instantie als een werkobject. Pas wanneer de familie over de overledene vertelt, wordt deze een persoon voor mij. Om die reden geef ik er de voorkeur

aan geen familieleden te ontmoeten voordat ik een autopsie uitvoer; pas na het onderzoek, als de familie dat wenst en de rechter het toelaat, maak ik tijd voor een ontmoeting.

De forensische geneeskunde is geen droevig vak, zoals je zult ontdekken bij het lezen van deze verhalen, die allemaal echt gebeurd zijn. Het respect dat we verschuldigd zijn aan de overledene is hetzelfde als dat we verschuldigd zijn aan de levenden; en ik heb altijd gedacht dat het vanuit dat respect is dat ik overledenen onderzoek en autopsies uitvoer om de doodsoorzaken te achterhalen. Wees dus niet verbaasd dat ik deze verhalen met een vleugje humor benader. Dat is niet uit gebrek aan respect. We spotten met de dood, of beter gezegd met de omstandigheden ervan, maar nooit met de overledene zelf.

Tot slot: al deze verhalen zijn waargebeurd, in de zin dat de forensische bevindingen echt zijn, maar ik heb ze logischerwijs aangepast om te zorgen dat ze aangenamer lezen dan gewone forensische rapporten. Ik heb de voornamen en soms de context van de verhalen verzonnen, of in ieder geval het deel waar ik niet van op de hoogte ben. Maar de rest van wat je in dit boek leest, is echt, er is niets van verzonnen. Dat is ook niet nodig, want de werkelijkheid volstaat. Zoals je zult zien, is de menselijke fantasie onbegrensd als het gaat om moorden, zelfmoord plegen of het laten verdwijnen van een lichaam.

Hoe word je forensisch arts?

Ik kan me de eerste vraag voorstellen die in je opkomt. Dat is ongetwijfeld de vraag die mij het meest is gesteld in mijn dertig jaar in dit vak: hoe word je forensisch arts? Mijn antwoord zal je geruststellen: die beslissing kwam niet plotseling op een ochtend. Zoals voor iedereen – want uiteindelijk is forensisch arts een beroep als (bijna) elk ander – was de keuze het resultaat van lang nadenken, ontmoetingen en een enkele plotselinge ingeving.

Op achttienjarige leeftijd, toen alles nog mogelijk leek, wilde ik priester worden. Ik ben opgegroeid in een katholiek gezin, was zelf katholiek en diende elke zaterdag en zondag als misdienaar. Ik hielp zelfs met het uitdelen van de communie, samen met de pastoor van onze parochie, een man met een strenge uitstraling maar met een hart van goud. Ik studeerde aan een jezuïetenschool en twijfelde over mijn toekomst. Het priesterschap trok me erg; ik hield van het bestuderen van het evangelie, van het ontmoeten van mensen, van het helpen van degenen die het nodig hadden, en ik voelde me er klaar voor.

Al vele jaren ging ik naar Lourdes met vrienden, onder meer met een jezuïetenpriester met wie ik sinds mijn

vijftiende de beste contacten onderhield. Dan dienden we in de zomer een paar weken lang bij het gasthuis Notre-Dame de Lourdes. In de zomer van 1983 werkte ik bij de heilige baden in Lourdes, toen de bisschop van mijn bisdom arriveerde om zich te laten onderdompelen in het bad waar ik toezicht hield. Na deze ceremonie benaderde ik hem om over mijn roeping te spreken, een kans die uit de lucht leek te vallen. We namen plaats op een bankje langs de Gave, de rivier die door Lourdes stroomt, en spraken bijna een uur. Aan het eind van ons gesprek adviseerde hij mij om eerst mijn universitaire studie af te ronden voordat ik me zou richten op de beslissing om al dan niet priester te worden. Ik was verheugd over deze ontmoeting en vastberaden om zijn raad te volgen.

De universiteit was gevestigd in een groot, nogal somber en indrukwekkend gebouw in het hart van mijn stad, Luik. Ik ging me inschrijven voor het eerste jaar, maar twijfelde tussen geneeskunde en rechten. Twee totaal verschillende vakgebieden, maar allebei gericht op de mens in het algemeen, met de mogelijkheid om problemen die zich voordoen op te lossen. Ik beklom de monumentale trap naar de verdieping van het rectoraat, waar de inschrijvingen plaatsvonden. In die tijd gebeurden inschrijvingen nog met de hand, computers waren nog niet wat ze nu zijn, het internet bestond nog niet en telefoons waren nog aan de muur bevestigd. Nu ik dit vertel, voel ik me een dinosaurus. Ik stond in de gang en aarzelde heel lang. Rechten of geneeskunde? Ik had zo vaak kop of munt gegooid dat ik op een 50/50-verdeling was uitgekomen, wat me helemaal niet hielp.

Na een uur wachten – terwijl de sluitingstijd naderde en ik me realiseerde dat ik de volgende dag niet veel wijzer zou zijn – besloot ik het lot te volgen: ik zou me inschrijven bij de eerstvolgende student-inschrijver die langskwam, of het nu voor rechten was of voor geneeskunde. Er was een studente die de inschrijvingen deed voor geneeskunde en een student voor rechten. Ze kwamen tegelijkertijd bij de deur aan. Beleefd liet de student voor rechten de studente voor geneeskunde voorgaan – en dus schreef ik me in voor geneeskunde. De lessen waren fascinerend, de professoren ook, ik ontdekte de wetenschap, terwijl ik vanuit een klassieke achtergrond kwam die me daar niet echt op had voorbereid.

Aan het einde van het eerste jaar ontmoette ik opnieuw de bisschop van Luik, monseigneur Van Zuylen, en vertelde ik hem dat ik het idee van het priesterschap had opgegeven. Hij was niet echt verrast, omdat hij vond dat ik niet werkelijk het geloof had, maar een intellectuele dorst die daar niet goed bij paste. Hij had gelijk, maar het duurde nog een paar jaar voordat ik dat inzag. Ik werd atheïst zonder antiklerikaal te zijn. Nog steeds heb ik enkele vrienden die priester zijn, zelfs bij Opus Dei, of voormalige priesters. Ik betreur het trouwens dat ik het geloof heb verloren: het is zo mooi, hoop!

Mijn geneeskundestudie vorderde, ik werd student-assistent in topografische anatomie, oftewel dissectie: een functie die ik vier jaar vervulde en die me een zeer diepgaande kennis van de menselijke anatomie gaf. Wat ik toen nog niet wist, was dat die me later goed van pas zou komen. Tijdens deze periode nam ik samen met een me-

destudent deel aan onderzoek van professor Fissette naar myocutane transplantaties van de brede rugspier (waarbij zowel spier- als huidweefsel getransplanteerd wordt). Deze medestudent, die een briljant neurochirurg werd, had een techniek ontwikkeld waarmee bloedvaten en hun verschillende vertakkingen zichtbaar gemaakt konden worden. Maar daar was een röntgenapparaat voor nodig. Het dichtstbijzijnde apparaat bevond zich bij de forensische geneeskunde – en zo kwam ik voor het eerst in contact met het IML (Institut Médico-Légal, het Medisch-Gerechtelijke Instituut). Ik was gefascineerd door de autopsietechniek en vroeg professor André of ik een autopsie mocht bijwonen. Dit kon alleen in het kader van een stage in forensische geneeskunde, een van de vele stageopties die ons ter beschikking stonden. Ik volgde deze stage. Aan het einde ervan boden professor André en zijn opvolger, professor Brahy, mij een assistentschap aan, dat ik weigerde. Ik wilde huisarts worden.

Aan het einde van mijn studie stond mij de militaire dienstplicht te wachten. Ik had geen mogelijkheid om die te vermijden en aanvaardde de dienstitijd met plezier, omdat ik dacht dat het een mooie ervaring zou kunnen zijn. Omdat ik ook geen wettelijke prioriteit had die me in België hield, wist ik dat ik een jaar bij de Belgische strijdkrachten in Duitsland zou doorbrengen. Na een maand militaire training in Gent, werd ik naar Duitsland gestuurd, naar Werl, bij het 3de Artilleriebataljon. Ik bleef er een jaar, nam deel aan alle verplaatsingen en manoeuvres – wat me twee keer naar Kreta bracht en me vele keren in een Alouette II-helikopter liet vliegen. Het interessantste

was dat ik niet alleen de militairen kon behandelen, maar ook hun gezinnen. Plotseling waren er vijftienhonderd mensen die potentiële patiënten van mij werden, terwijl je in het burgerleven vele jaren moest wachten om zo'n patiëntenbestand en de ervaring die daarbij hoort op te bouwen. Ik was erg gelukkig in het leger, het was een heel mooie periode in mijn leven. Ik geef toe dat ik het met veel verdriet heb verlaten.

Terug naar het burgerleven, abrupt en hard, van de ene op de andere dag. Ik opende een huisartsenpraktijk en na vijftien dagen kreeg ik een telefoontje dat mijn leven zou veranderen. Professor Brahy nodigde me uit voor een lunch om over de toekomst te praten. We ontmoetten elkaar enkele dagen later, op 8 oktober 1991, in een restaurant dicht bij het IML, L'Entrecôte (Het Ribstuk), wat ik wel toepasselijk vond, qua naam dan. Georges wachtte op me, verdiept in het menu dat hij toch al uit zijn hoofd kende. Ik wilde de huisartsgeneeskunde niet opgeven en we kwamen overeen dat ik parttime bij de forensische geneeskunde zou komen werken. Vanaf 9 oktober werd ik daar onafhankelijk assistent.

Twee jaar lang oefende ik zowel huisartsgeneeskunde als forensische geneeskunde uit, en volgde ik een opleiding in de beoordeling van lichamelijk letsel. Het werd gaandeweg erg moeilijk om deze twee beroepen tegelijk uit te oefenen. Huisartsgeneeskunde vereist constante beschikbaarheid en forensische geneeskunde ook. Bovendien moest ik voor mijn opleiding tot forensisch arts een doctoraalopleiding in de criminologie volgen, een verplichte stap in een tijd waarin er nog geen specifieke

opleiding in forensische geneeskunde bestond. Ik moest een moeilijke, maar noodzakelijke keuze maken en koos voor de forensische geneeskunde, die een echte passie was geworden, waarin ik me kon ontplooien. Hoewel forensische geneeskunde niet mijn eerste keuze was, was het dat uiteindelijk wel geworden en daar heb ik nooit spijt van gehad.

De plaats delict

Het is onmogelijk ze te negeren: sinds de jaren 2000 overspoelen ze onze televisieschermen en ons leven. Onze kinderen zijn opgegroeid met deze series die – dat moet gezegd – heel wat roepingen in de forensische wetenschappen en de geneeskunde hebben aangewakkerd. Maar voordat we dieper op het onderwerp ingaan, wil ik eerst uitleggen hoe het er ‘in het echt’ aan toegaat en vervolgens enkele wijdverspreide misvattingen rechtzetten.

Iedereen kent de afkorting CSI, voor ‘*Crime Scene Investigation*’, een nieuw terrein dat wereldwijd sterk ontwikkeld is sinds DNA-sporen de koningin van de bewijzen in de criminologie zijn geworden. Met als gevolg dat in sommige landen wetten zijn opgesteld die niet alleen het gebruik van DNA reguleren, maar ook de plaats van de misdaad beheren.

Drie principes beheersen de moderne criminalistiek met een dubbel doel: de dader van een misdrijf identificeren en de manier waarop hij te werk ging. Het eerste principe is dat van Locard. Edmond Locard (1877-1966), een arts en jurist, richtte in 1910 in Lyon het eerste forensisch laboratorium ter wereld op. Ter nagedachtenis aan hem

heeft Interpol zijn kantoren in dezelfde stad gevestigd. Ik heb zijn denkwijze vereenvoudigd tot de volgende zin: 'Elk contact laat een spoor na.' Deze briljante forensisch arts had, in een tijd waarin DNA nog niet was ontdekt en moderne onderzoekstechnieken nog niet bestonden, het inzicht dat elk contact van een individu met een object of een persoon in zijn omgeving een spoor nalaat. Een enkele vezel, achtergelaten door de dader op het lichaam van zijn slachtoffer, of een enkele haar kan helpen om voortgang in de zaak te brengen.

Maar we bevinden ons niet in Amerikaanse series, die allemaal worden opgelost dankzij zulke simpele sporen. In werkelijkheid zijn er slechts heel weinig zaken die op deze manier worden opgelost; ik heb er in dertig jaar slechts drie meegemaakt. Vaak zijn de elementen die het laboratorium aanbrengt nuttig om de zaak verder te helpen; ze vormen een onderdeel ervan, maar het is onderzoek dat een dader ontmaskert.

Het zoeken naar sporen op een plaats delict heeft geleid tot specialisatie van het laboratoriumpersoneel van de gerechtelijke politie. Ze maken deel uit van de technische politie, de 'technici van de plaats delict', of simpelweg 'het lab'. Deze technici zijn specifiek opgeleid om sporen te identificeren, te verzamelen en te bewaren die op een plaats delict worden gevonden.

Om zo veel mogelijk relevante elementen of aanwijzingen te verzamelen, moest de zekerstelling van de plaats waar de feiten werden gepleegd worden georganiseerd. Zo werd het concept van de 'plaats delict' gecreëerd, een vernederlandsing van het Engelse '*crime scene*' – wat mis-

leidend kan zijn, omdat het Engelse woord '*crime*' eerder 'delict' betekent dan 'misdad', wat direct doet denken aan een opzettelijke doodslag. Maar het principe van de plaats delict kan worden toegepast op alle locaties waar een overtreding is gepleegd. Het gaat dus niet alleen om moordzaken, maar ook om plaatsen waar diefstallen zijn gepleegd of zelfs ongevallen hebben plaatsgevonden.

Elke plaats delict is uniek, maar volgt toch een gemeenschappelijk schema. De plaats waar de feiten zijn gepleegd, of in ons geval waar het lichaam zich bevindt, wordt 'de exclusieve gerechtelijke zone' genoemd. Dit kan een kamer zijn waar het lichaam zich bevindt, of een specifiek afgebakend gebied van enkele vierkante meters als het buiten is. De technici betreden deze zone, gekleed in de bekende Tyvek-pakken, die ervoor zorgen dat geen enkele vezel verloren gaat en geen enkel spoor van de plaats delict wordt opgepikt. Het pak is steriel en bedekt het hele lichaam, inclusief het haar dat we met een gemiddelde van honderd eenheden per dag verliezen – allemaal met ons kostbare DNA erop, dat ons formeel identificeert. Ideaal om een plaats delict te vervuilen. Ze dragen ook handschoenen om te voorkomen dat ze hun vingerafdrukken achterlaten, een masker om te voorkomen dat er speeksel – dat ook ons DNA bevat – verspreid wordt, en schoenhoesjes om niets achter te laten dat van onze zolen komt, en niets op te nemen onder onze zolen dat daardoor aan de plaats delict onttrokken wordt. Ze moeten zo steriel mogelijk zijn om niets te verstoren. Niemand mag deze zone betreden zonder toestemming van het lab.

Rond deze zone bevindt zich een tweede zone, de ‘isolatietoneel’, waar alle betrokkenen – politieagenten, magistraten en experts – ontvangen worden voordat ze de plaats delict mogen betreden. Dit is een beveiligde zone waar de magistraat de eerste informatie ontvangt en besluit over de eerste stappen van het onderzoek. Hier begint het onderzoek. Rond deze tweede zone bevindt zich een derde en laatste zone, de ‘afschrikzone’, waar je de nabestaanden van de overledene aantreft voordat ze worden opgevangen door de slachtofferhulpdiensten of door de onderzoekers, de burens, de pers, de nieuwsgierigen.

Hoewel de acteurs in de series echte modellen zijn die in glimmende auto’s rijden, is de realiteit enigszins anders. Er wordt een inbraak gepleegd in een woning, de politie komt ter plaatse en stelt vast dat er veel schade is en sporen van inbraak zijn. Omdat de eigenares niets heeft aangeraakt en dus de plaats delict niet heeft verstoord, wordt het lab opgeroepen om de mogelijke sporen op te nemen die door de daders zijn achtergelaten. Die dag heeft mijn vriend Jean-Robert dienst: een beer van een man van 1,86 meter en 105 kilo, met een baard en een bijna permanente glimlach. De politie heeft de plaats verlaten met de instructie aan de eigenares: ‘Raak vooral niets aan, het lab is onderweg.’

‘Het lab, net zoals in CSI!’ De eigenares troost zichzelf, ze zal haar helden in het echt zien...

En daar komt Jean-Robert aanrijden... in de Renault Kangoo van het laboratorium. Hij wil parkeren.

De dame snelt toe: ‘Nee, nee, u kunt hier niet parkeren, dit is voor het lab.’

En Jean-Robert antwoordt: ‘Maar mevrouw, het lab, dat ben ik!’

Waarop de dame, duidelijk teleurgesteld, reageert: ‘Nou, dat ontkracht de mythe nogal.’

Jean-Robert is er inmiddels van hersteld.

Het tweede principe van de criminalistiek werd geformuleerd door Adolphe Quetelet (1796-1874), een Belgische wiskundige en statisticus. Zijn kerngedachte vat ik samen als: ‘Elk object is uniek.’ Quetelet was hiervan overtuigd in een tijdperk zonder de moderne middelen die wij nu kennen om zulke stellingen te verifiëren. Hedendaagse technieken maken het mogelijk om met verbazingwekkende nauwkeurigheid bewijsmateriaal te koppelen: een wapen aan een kogel, een schoen aan een voetafdruk, een haar aan de eigenaar, een verfspoor aan een voertuig, een vezel aan een kledingstuk, en een vingerafdruk aan een persoon. Voor elk type spoor is er een gespecialiseerde expert.

De gerechtelijk expert moet niet worden verward met de technicus van de plaats delict. Anders dan wat de series laten zien, zijn dit twee verschillende beroepen – die soms door dezelfde persoon kunnen worden uitgeoefend, maar dat is geen algemene regel.

Er zijn experts voor alles: specialisten in synthetische vezels, dierlijke vezels, plantaardige vezels, koplampen van auto’s, autolak, verkeersongevallen, branden, informatica, ballistiek, voetafdrukken, poedersporen, aardesporen, toxicologie, vingerafdrukken, forensische geneeskunde, enzovoort. Wat de stof ook is, hoe onvoorstelbaar

ook, het kan onderwerp zijn van een wetenschappelijke expertise. Ik heb zelfs een expert in paraplu's ontmoet. Deze experts vormen wat men de 'wetenschappelijke politie' noemt, hoewel er maar weinig politieagenten onder hen zijn.

Forensische geneeskunde, mijn specialiteit, maakt deel uit van de criminalistiek en draagt bij aan het opsporen van de dader en zijn werkwijze door twee vragen te beantwoorden: 'Waarom is het slachtoffer overleden?' en 'Wanneer is het slachtoffer overleden?'

Het derde principe van de criminalistiek heeft geen bekende grondlegger, maar ik omschrijf het eenvoudigweg als: 'Wat weg is, komt niet terug.' Sporen zijn kwetsbaar: een haar of een vezel kan wegwaaien, een vingerafdruk of een bloedspoor kan verdwijnen. Om deze vergankelijke bewijzen te bewaren, zijn er gespecialiseerde technici en is het concept van de plaats delict ontwikkeld.

Waar vergissen de series zich dan in? Eerst en vooral in de kleding: op fictieve plaatsen delict in films en series draagt niemand ooit de essentiële beschermende uitrusting die nodig is om besmetting van de plaats delict te voorkomen. Dit wordt in landen zoals Frankrijk en België beschouwd als een professionele fout. De pakken die technici dragen, zijn praktisch, maar verre van aantrekkelijk en zeker niet geschikt voor de camera.

Daarnaast bevatten de televisieseries tal van andere opvallende fouten, die soms absurd zijn, vooral vanuit het oogpunt van experts zoals ik. Zo heb ik bijvoorbeeld gezien hoe een houten prothese bloedde, waardoor dat de

eerste van echte bloedvaten voorziene houten prothese ter wereld zou zijn! In een andere aflevering was de vorm van een schedelbreuk precies gelijk aan het voorwerp waarmee de klap was uitgedeeld, alsof het voorwerp een afdruk had achtergelaten – wat in werkelijkheid onmogelijk is. Verder werd het verrottingsproces van een lichaam in een vloeibare omgeving ‘nagebootst’: in plaats van een opgezwollen lichaam zag je dat de huid van het gezicht losliet. Tot slot stierf een jong meisje door verdrinking in een bak vol champagne; er werd een contactlens in gevonden waaruit DNA gehaald kon worden. Dit is volkomen onmogelijk door de invloed van alcohol op de cellen en het DNA daarin.

Dat is nog niet alles. Altijd wanneer er in een serie een lichaam wordt ontdekt, is de plaats delict erg schoon, vooral als het om een woonruimte gaat. Dan lijkt het wel alsof die plekken waren schoongemaakt voor de moord, alleen om er zeker van te zijn dat alle sporen die er gevonden worden in verband staan met de moord. En jawel, alle sporen hebben er altijd een verband met de moord. In werkelijkheid zijn de plaatsen delict die wij betreden vaak in een onvoorstelbaar vuile staat. Je zou verbaasd zijn over het aantal mensen dat in vuil leeft! In ons vak kun je maar beter zijn ingeënt tegen tetanus.

Twintig jaar geleden konden de experts in de series alles zelf doen. Gelukkig is dat tegenwoordig minder het geval, omdat experts elk hun eigen specialisatiegebied hebben. Ik zal het nog maar eens zeggen: ‘Je doet alleen goed wat je vaak doet,’ en zelfs dan kunnen er verstoringen optreden.

De technieken die in televisieseries worden getoond – zoals het zichtbaar maken van een vingerafdruk door cyanoacrylaat te vernevelen in een soort glazen aquarium, gevolgd door het fotograferen en opslaan in een computerbestand – bestaan echt en worden inderdaad zo toegepast op voorwerpen van gemiddelde grootte. Toch is het altijd verbazingwekkend hoeveel identificaties er worden verricht aan de hand van vingerafdrukken. Je zou bijna denken dat iedereen geregistreerd staat, wat in Frankrijk en in België zeker niet het geval is.

In de series worden alle onderzoeken opgelost door sporen. Dit idee is zo diep geworteld in de verbeelding dat sommige Amerikaanse jury's hebben geweigerd iemand schuldig te verklaren omdat er geen DNA-spoor op de plaats delict was gevonden. Geen DNA, geen dader. Het probleem is dat de werkelijkheid niet noodzakelijkerwijs overeenkomt met fictie en dat er niet altijd een spoor wordt gevonden op een plaats delict. Als deze manier van denken tot het uiterste wordt doorgevoerd, zou je kunnen denken dat er zonder spoor geen misdaad is.

Ten slotte tonen de series vaak professionals die worstelen met hun emoties, waarschijnlijk om de personages meer diepgang te geven. Maar een gerechtelijk expert dient neutraal te zijn, wat essentieel is voor alle betrokken partijen. Neutraliteit vereist dat je je emoties onder controle houdt. Dat betekent niet dat je niets mag voelen, maar wel dat emoties niet mogen overheersen. Zoiets is niet altijd eenvoudig, zeker niet bij autopsies van kinderen.

Samenvattend: deze televisieseries moeten gezien

worden als wat ze zijn – namelijk een vorm van entertainment. Ze pretenderen niets anders te zijn. Met deze uitleg nodig ik je uit om mij te vergezellen naar de plaatsen delict. Bereid je er goed op voor...

DE DODEN SPREKEN

Levende dode

‘Hallo, dokter? Zou u naar een overledene willen gaan kijken? Er is niets verdachts, maar ik stuur u liever om zeker te zijn.’

In die tijd werd – tenminste in de regio Luik – de forensisch arts ingeschakeld om alle personen te onderzoeken die door geweld om het leven waren gekomen, wat neerkwam op vrijwel alle moorden en zelfmoorden, maar ook iedereen die thuis alleen was overleden. Dit systeem was effectief omdat het hielp om moorden te ontdekken die anders onopgemerkt zouden blijven. Tegenwoordig wordt de forensisch arts alleen nog maar opgeroepen bij verdachte overlijdens – oftewel alleen als men vermoedt dat er een derde partij bij betrokken is. Met dit nieuwe systeem missen we de kans om een moord te ontdekken die anders onopgemerkt zou blijven, wat betekent dat er moorden zijn die nooit ontdekt worden.

Het voordeel van opgeroepen worden door de officier van justitie is dat je zelfs op plekken mag parkeren waar dat verboden is, zonder het verkeer te hinderen. De politie is meestal blij ons te zien komen, want dat maakt een einde aan het lange wachten, dat ze liever niet onnodig verlengen.